Nota van toelichting

Kerkrade, 12 mei 2026

Nummer: 26TI030

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 26Rb037

Commissie, 26 mei 2026

Raadsvergadering, 1 juli 2026

Aangeboden door: ***het college, portefeuillehouder burgemeester Dassen***

Onderwerp

Ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 van de Stadsregio Parkstad Limburg.

Beslispunten

1. een positieve zienswijze af te geven op de ontwerpbegroting 2027 en de meerjarenraming 2028–2030 aan het dagelijks bestuur van Stadsregio Parkstad Limburg;
2. kennis te nemen van de jaarrekening en het jaarverslag 2025;
3. kennis te nemen van het dashboard ontwerpbegroting Stadsregio Parkstad Limburg 2027.

Samenvatting

Gemeente Kerkrade neemt deel aan verschillende gemeenschappelijke regelingen. Dit zijn publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden. Deze regelingen zijn wettelijk verplicht om hun ontwerpbegroting naar de deelnemende gemeenteraden te sturen. De raden krijgen vervolgens de mogelijkheid om een zienswijze op deze begroting te geven.

Deze nota ondersteunt de kaderstellende rol van de raad. Het doel is om uw raad in staat te stellen een weloverwogen zienswijze te formuleren op de begroting van *Stadsregio Parkstad Limburg*.

Aanleiding

Voor de uitvoering van gemeentelijke taken kan een gemeente kiezen voor een publiekrechtelijke samenwerking. Daarbij wordt een zelfstandige organisatie opgericht die taken uitvoert voor meerdere gemeenten. Dit gebeurt op basis van een *gemeenschappelijke regeling*. Zo'n organisatie noemen we een GR (gemeenschappelijke regeling) of Verbonden Partij.

Wanneer bevoegdheden aan een GR worden overgedragen, komt het gemeentebestuur meer op afstand te staan en heeft het minder directe invloed dan bij taken die de gemeente zelf uitvoert.

Om toch grip te houden op de GR'en, maakt de gemeenteraad gebruik van de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). De raad moet inzicht hebben in de financiën van de Verbonden Partij om hierop toezicht te kunnen houden. De Verbonden Partij is verplicht om:

- Uiterlijk 30 april de kadernota voor het komende jaar ter kennisname aan de raad te sturen. Deze nota beschrijft de beleidsmatige en financiële uitgangspunten.

- Uiterlijk 30 april de voorlopige jaarrekening van het afgelopen jaar toe te sturen, gevolgd door de definitieve jaarrekening uiterlijk 15 juli. Deze jaarrekening laat zien wat er het voorgaande jaar beleidsmatig en financieel is gebeurd. Ten aanzien hiervan kan de raad geen zienswijze indienen.

- Uiterlijk 12 weken voordat de ontwerpbegroting aan het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt aangeboden deze toe te sturen aan de gemeenteraden. De raad mag hierop een zienswijze indienen en zo wensen of bedenkingen meegeven. De gemeenteraad kan de begroting echter niet goedkeuren of tegenhouden.

De begroting is voor de gemeenteraad een belangrijk middel om kaders te stellen. Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen moet de ontwerpbegroting minimaal 12 weken voordat het Algemeen Bestuur (AB) de begroting behandelt, aan de raden worden toegestuurd. In deze periode kunnen de raden hun zienswijzen indienen bij het Dagelijks Bestuur (DB). Het DB moet vóór de besluitvorming door het AB schriftelijk en gemotiveerd reageren op alle ingediende zienswijzen. Vervolgens stelt het AB de begroting vast. Binnen twee weken na vaststelling, maar uiterlijk 15 september, moet de begroting worden toegestuurd aan Gedeputeerde Staten. De uitvoering van de activiteiten ligt volledig bij de Verbonden Partij; hierop kan geen zienswijze worden ingediend.

In deze toelichting ligt de begroting van de gemeenschappelijke regeling Stadsregio Parkstad Limburg voor. Eerst worden de strategische ontwikkelingen beschreven die van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken. Daarna volgen de beleidsaanpassingen en nieuwe ontwikkelingen met financiële gevolgen voor de begroting. Dit betreft onder meer de effecten van CAO-wijzigingen, indexeringen en beleid dat al is vastgesteld. Tot slot wordt ingegaan op het totaalbeeld van de meerjarenraming 2028–2030, jaarschijf 2027, het totale begrotingsbedrag van de GR en de gevolgen hiervan voor onze gemeente.

Historie

1. Gezamenlijke commissie 12 juni 2025, behandeling ontwerpbegrotingen 2026 (link);
2. Raadsvergadering 2 juli 2025, afgeven GR-zienswijzen ontwerpbegroting 2026 (link).

Argumenten
In 2024 is gestart met één duidelijke en integrale werkwijze voor het aanbieden van de begrotingen van de GR'en aan de raad. De raad heeft deze aanpak positief ontvangen. Op basis van feedback van de betrokken ambtenaren en de griffie is het proces verder verbeterd en zijn de gebruikte documenten aangescherpt.

Ook in de komende cyclus wordt opnieuw een dashboard gebruikt om de raad helder inzicht te geven in de belangrijkste onderdelen van de begrotingen. De toelichting en de zienswijzenbrieven zijn volgens een vaste en uniforme opzet opgesteld. De begrotingen van de GR'en worden in één commissievergadering behandeld.

In deze nota van toelichting ligt voor de begroting van Stadsregio Parkstad Limburg (hierna: SPL.) De SPL is een gemeenschappelijk regeling van de 7 Parkstadgemeenten.

De SPL is het bestuurlijk samenwerkingsverband van de Parkstadgemeenten (volgens de Wet Gemeenschappelijke Regeling - WGR)

De betrokken gemeenten zijn: Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal die samen de Stadsregio Parkstad Limburg vormen.

De GR SPL kent een dagelijks bestuur, een algemeen bestuur en vijf bestuurscommissies.

De gemeenten worden ondersteund door een onafhankelijk projectbureau waar een team van medewerkers werkt aan de transformatie en de toekomst van de Parkstadregio en de mensen die er wonen**.**

Doelstelling van de GR Stadsregio Parkstad Limburg is:

Samenwerken tussen de aangesloten gemeenten om op regionaal niveau beleid te ontwikkelen en uit te voeren. Vooral op terreinen waar de schaal van een gemeente te klein is, maar waar samenwerking tussen de diverse gemeenten meerwaarde heeft.

Specifiek richt de GR Stadsregio Parkstad Limburg zich op:

- Ruimtelijke ordening en regionale ontwikkeling
- Economische structuurversterking
- Duurzaamheid en energietransitie
- Mobiliteit en Verkeer
- Leefbaarheid en sociaal beleid
- Afstemming van gemeentelijke visies en het efficiënt bundelen van middelen.
-

Kortom: het realiseren van een brede welvaart in Parkstad!

Daarnaast ligt een positieve zienswijze voor. De GR SPL heeft op het verzoek van de gemeenten in 2026 een taakstellend bezuiniging gerealiseerd van 5% dit ook om de gevolgen van het naderende ravijnjaar voor de deelnemende gemeenten te beheersen.

In het vervolg van deze nota van toelichting worden de ontwikkelingen geschetst die volgens de GR van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken door de GR. Verder worden eventuele voor de beoordeling door de raad van belang zijnde beleidsaanpassingen en nieuwe ontwikkelingen die een financiële impact hebben geschetst. Daartoe behoren ook de financiële gevolgen van Cao-wijzigingen, indexeringen en beleidswijzigingen waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Doelstelling

Gebruik maken van de bevoegdheid van de gemeenteraad om een zienswijze af te geven met betrekking tot de ontwerpbegroting 2026 en het gedane voorstel tot bezuinigingsmaatregelen van de GR SPL en het ter kennisname aanbieden van de jaarrekening en het jaarverslag 2024 van voornoemde gemeenschappelijke regeling.

Argumenten

Op grond van artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen sturen de gemeenschappelijke regelingen elk jaar hun begroting voor het komende jaar en de meerjarenbegrotingen toe aan de deelnemende gemeenten. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hierover hun zienswijzen kenbaar te maken. Door een zienswijze kenbaar te maken kan de raad gebruik maken van zijn controle – en sturingsbevoegdheid ten aanzien van de gemeenschappelijke regeling.

De raad heeft eerder te kennen gegeven dat hij behoefte heeft aan meer grip op de zogenaamde verbonden partijen. Die grip kan aan de raad worden gegeven door een heldere weergave van de belangrijkste financiële en beleidsmatige begrotingswijzigingen per gemeenschappelijke regeling aan te bieden, in de vorm van een dashboard.

In het dashboard wordt een onderscheid gemaakt tussen voorgestelde wijzigingen waar niets tot weinig aan te veranderen valt, zoals CAO-wijzigingen voor personeel, indexeringen van kostprijzen, reeds besloten beleidsaanpassingen en verplichtingen op grond van gewijzigde wetgeving. Daarnaast zijn er begrotingswijzigingen waar de raad meer ruimte heeft om een zienswijze over af te geven, met name nieuwe beleidsaanpassingen die kostenstijgingen met zich mee brengen.

De raad kan het dashboard gebruiken om te bepalen op welke begroting hij nader wil inzoomen en waar een inhoudelijke behandeling en het afgeven van een zienswijze nodig zijn.

ontwerpbegroting SPL 2027

De begroting van 2026 is het uitgangspunt geweest voor het opstellen van de ontwerpbegroting 2027, met dien verstand dat er – zoals gebruikelijk – een indexering voor lonen en prijzen plaats heeft gevonden. De ontwerpbegroting 2027 van de SPL kent geen noemenswaardige beleidsmatige wijzigingen die afwijken van het eerder vastgestelde Meerjarenbeleidsplan 2024 tot en met 2027 of de begroting 2026. De Raad van de gemeente Kerkrade heeft destijds ingestemd met de inhoud van dit meerjarenbeleidsplan.

In financiële zin zijn er veel zaken “in beweging.” In de eerste plaats is het zogenaamde ravijnjaar in aantocht, waarbij gemeenten geconfronteerd worden met een herverdeling van de bijdragen uit het gemeentefonds en daardoor minder middelen beschikbaar zullen hebben.

Voor wat betreft de gemeentelijke bijdragen heeft de gemeenteraad in 2025 haar bestuur de opdracht gekregen om te kijken wat de bijdrage aan de gemeentelijke uitdagingen in het ravijnjaar zou kunnen zijn. Daarbij is afgesproken dat er geen takendiscussie gevoerd zal worden maar op basis van efficiëntere bedrijfsvoering bezuinigingen gerealiseerd worden. Naar aanleiding daarvan heeft SPL in 2025 besloten om een 5% taakstellende bezuiniging door te voeren. Deze taakstellende bezuiniging is in de begroting van 2026 doorgevoerd.

Financiën

Gemeenten krijgen de komende jaren landelijk te maken met een korting op het gemeentefonds. Met name voor de periode na 2027 zijn de vooruitzichten nog heel onzeker. Daardoor staat ook de gemeente Kerkrade voor een grote financiële opgave.

Het ravijnjaar is opgeschoven van 2026 naar 2028. In samenspraak met de raad is reeds een aantal maatregelen genomen om de meerjarige begrotingstekorten vanaf 2028 deels terug te dringen tot meer behapbare proporties. Dit in de veronderstelling dat het Rijk gemeenten toch nog verder tegemoet zal (moeten) komen gelet op de maatschappelijke effecten van verdere gemeentelijke bezuinigingen.

In de zienswijzen op de ontwerpbegrotingen 2025 en 2026 zijn de GR'en al gevraagd om – als verlengd lokaal bestuur – hun verantwoordelijkheid te nemen binnen deze krappe financiële kaders.

De komende periode blijft echter financieel onzeker en er blijft sprake van steeds nieuwe ontwikkelingen, zowel internationaal, nationaal als lokaal die elk hun impact kunnen hebben. Het valt niet uit te sluiten dat er aanvullende maatregelen genomen moeten worden om de meerjarenbegroting volledig sluitend te krijgen.

Ook in de huidige zienswijzenbrieven ten aanzien van de begrotingen 2027 van alle GR'en is derhalve een uniforme passage opgenomen. Hierin worden GR'en opnieuw gevraagd om noodzakelijke bezuinigingen door te voeren, zowel in de bedrijfsvoering als, waar nodig, in de kerntaken van de organisatie.

Voorstel tot het afgeven van een positieve zienswijze

De begroting 2027 en de meerjarenbegroting 2027-2030 laten een organisatie zien die zich ontwikkelt richting een stabiele en professioneel ingerichte uitvoeringsorganisatie. Tegelijkertijd is duidelijk dat deze ontwikkeling nog gaande is en nog niet afgerond met onder andere begin 2026 nieuw aangestelde algemeen directeur dhr. Emiel Reiding. De komende jaren zullen dan ook nodig zijn om de ingezette verbeteringen ver te bestendigen.

De combinatie van een sluitende begroting, een beheerste ontwikkeling van inwonersbijdrage en een duidelijke focus op professionaliseren vormt een solide basis voor de komende jaren. De aanwezige kanttekeningen zijn reëel, maar worden onderkent en gemonitord.

Gelet hierop kan aan de raad worden voorgesteld een positieve zienswijze af te geven op de begroting 2027 van de GR Stadsregio Parkstad Limburg en kennis te nemen van de meerjarenbegroting 2027-2030 en de jaarstukken 2025.

Begroting 2027:

De begroting 2027 is € **208.000 hoger** dan de (vastgestelde) begroting 2026 (totaal GR), te weten:

1.	loonkosten kernformatie programma activiteiten	134.000,00
2.	loonkosten kernformatie overhead	74.000

deze stijging voor 2027 is ongewijzigd ten opzichte van de Begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029.

Meerjarenraming 2028-2030
(voor zover van toepassing) Financieel effect van wijzigingen, vanaf 2027 (totaal GR)
Samengevat hebben de begrotingswijziging 2026 en de ontwerpbegroting 2027 e.v. voor Kerkrade de volgende financiële consequenties:

	2026	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Gemeentebegroting 2026	926	966	1000	1.031	1.031
Begroting SPL 2027	926	967	1005	1032	1.066
Financiële consequenties	0	-1	-5	-1	-35

De gemeentelijke bijdragen zijn zodanig berekend dat voor de uitvoering van de kerntaken en de lopende verplichtingen een sluitende begroting wordt verkregen.
De verdeling van de bijdrage over de deelnemende gemeenten vindt – zoals vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Parkstad Limburg - plaats aan de hand van de meest recent vastgestelde Algemene Uitkering.
Aandeel Kerkrade neemt hierdoor toe met 0,05%.

Personele consequenties
De aard van dit voorstel heeft geen personele consequenties.

Rechtmatigheid
De raad is op grond van artikel 35 Wet gemeenschappelijke regelingen bevoegd een zienswijze naar voren te brengen ten aanzien van de ontwerpbegroting van een GR. Het college is op grond van artikel 160, eerste lid, onder b Gemeentewet bevoegd deze beslissingen van de raad voor te bereiden. (*De raad is op grond van artikel 147b eerste lid Gemeentewet bevoegd de concept-zienswijze te amenderen.)*

Informatiemanagement/-beheer
De aard van dit voorstel heeft geen betrekking op informatiemanagement/-beheer.

Marketing en communicatie
Nadat de gemeenteraad de zienswijze heeft vastgesteld, wordt deze doorgestuurd naar het Dagelijks Bestuur van de GR. Dit bestuur voegt alle ontvangen zienswijzen toe aan de ontwerpbegroting en legt deze vervolgens ter vaststelling voor aan het Algemeen Bestuur.

De GR regeling is verplicht om op alle ingediende zienswijzen te reageren. Het Dagelijks Bestuur moet de gemeenteraden schriftelijk en gemotiveerd laten weten hoe de zienswijzen zijn beoordeeld en welke conclusies daaruit zijn getrokken. Deze terugkoppeling moet plaatsvinden voordat het Algemeen Bestuur de begroting vaststelt.

Maatschappelijke betrokkenheid
De begroting en de daarover door onze gemeenteraad gegeven zienswijzen, evenals de jaarrekening van de GR zullen via de gemeentelijke kanalen door belanghebbenden kunnen worden ingezien. Dit is de participatietrede Informeren.

Evaluatie
In de jaarrekening zal de GR **Stadsregio Parkstad Limburg** verantwoording afleggen over realisatie van de ontwerpbegroting voorgenomen strategische plannen en financiële ontwikkelingen.

Daarnaast wordt de raad in de gelegenheid gesteld om een gemotiveerde zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2027 en de meerjarenraming 2028–2030 van **Stadsregio Parkstad Limburg.** Deze zienswijze wordt aangeboden aan het dagelijks bestuur, zodat deze kan worden meegenomen in de definitieve besluitvorming door het Algemeen Bestuur van de GR **Stadsregio Parkstad Limburg**.

Kanttekeningen
Externe factoren zoals cyberaanvallen, ziekteverzuim etc., welke niet zijn te beïnvloeden en vaak acuut en spontaan kunnen ontstaan kunnen invloed hebben op de uitgaven voor 2027. Deze externe factoren kunnen derhalve van invloed zijn op de taakstellende begroting.

Gemeenten krijgen de komende jaren landelijk te maken met een korting op het gemeentefonds. Daardoor moet ook de gemeente Kerkrade zoeken naar noodzakelijke bezuinigingen.

In de zienswijzen op de ontwerpbegrotingen 2025 en 2026 is de gemeenschappelijke regelingen al gevraagd om – als verlengd lokaal bestuur – hun verantwoordelijkheid te nemen binnen deze krappe financiële kaders. De GR Stadsregio Parkstad heeft hieraan voldaan.

Ook in de huidige zienswijzenbrieven over de begrotingen 2027 van alle gemeenschappelijke regelingen is een uniforme passage opgenomen. Hierin wordt opnieuw gevraagd om noodzakelijke bezuinigingen door te voeren, zowel in de bedrijfsvoering als, waar nodig, in de kerntaken van de organisatie.

Maatschappelijke betrokkenheid

De ontwerpbegroting en de zienswijze van onze gemeente kunnen via de gemeentelijke kanalen door belanghebbenden worden ingezien. Dit is de participatietrede Informeren.

Vervolg

De begroting 2027 van de Stadsregio Parkstad Limburg is in de vergadering van het Dagelijks Bestuur behandeld. De aanbiedingsbrief is 15 april 2026 ontvangen. Vanaf die datum geldt de wettelijke termijn van 12 weken. De jaarrekening en het jaarverslag 2025 worden ter kennisname voorgelegd.

Voordat de begroting wordt vastgesteld, vindt een terugkoppeling plaats. Het Dagelijks Bestuur laat dan schriftelijk en gemotiveerd weten hoe het de zienswijzen beoordeelt en tot welke conclusies dit heeft geleid.

Het Algemeen Bestuur stelt de ontwerpbegroting 2027 vast op 8 juli 2026. Uiterlijk twee weken na die vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 september, wordt de begroting toegestuurd aan Gedeputeerde Staten.

Evaluatie

In de jaarrekening zal de GR **Stadsregio Parkstad Limburg** verantwoording afleggen over realisatie van de ontwerpbegroting voorgenomen strategische plannen en financiële ontwikkelingen.

Bijlagen

1. Ontwerpbesluit **Stadsregio Parkstad Limburg**
2. Nota van Toelichting **Stadsregio Parkstad Limburg**
3. Concept-Zienswijzebrief **Stadsregio Parkstad Limburg**
4. Dasboard **Stadsregio Parkstad Limburg**
5. **Stadsregio Parkstad Limburg**, ontwerpbegroting 2027 en meerjarenraming 2028 – 2030
6. **Stadsregio Parkstad Limburg**, voorlopige jaarrekening en jaarverslag 2025